

กส. ๒

รายงานผลการตรวจสอบ

การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๒๗ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๒๘ /๒๕๖๓

เรื่อง การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวีในการรับเข้าทำงานกับบริษัทเอกชน

ผู้ร้อง ปกปิดชื่อ

ผู้ถูกร้อง บริษัท ██████████ ที่ ๑

โรงพยาบาล ██████████ ที่ ๒

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๔๐/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒ กล่าวอ้างว่า เมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ส่งตัวพนักงานที่อยู่ระหว่างการทดลองงานตำแหน่งพนักงานขับรถส่งของ เข้ารับการตรวจสุขภาพกับผู้ถูกร้องที่ ๒ ก่อนจะบรรจุเป็นพนักงานประจำ โดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้าว่าจะต้องตรวจหาเชื้อเอชไอวีด้วย หลังการตรวจสุขภาพ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ได้แจ้งผลการตรวจสุขภาพให้พนักงานทราบเป็นลำดับแรก แต่กลับส่งผลการตรวจสุขภาพให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ จากนั้นผลการตรวจสุขภาพเกิดรั่วไหล ทำให้พนักงานอื่นในบริษัทของผู้ถูกร้องที่ ๑ ทราบว่าพนักงานคนใดเป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวี สร้างความอับอายให้แก่พนักงานคนดังกล่าว ต่อมาเมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้เลิกจ้างพนักงานผู้ติดเชื้อเอชไอวี จำนวน ๒ คน โดยไม่จ่ายค่าชดเชยหรือค่าเสียหายใด ๆ ผู้ร้องเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงขอให้ตรวจสอบ

๒. การพิจารณาคำร้องเบื้องต้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาจากข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วเห็นว่า พฤติกรรมตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างเป็นกรณีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี ซึ่งอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖

/๓. การตรวจสอบ...

๓. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ พนักงานเจ้าหน้าที่จึงได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ดังต่อไปนี้

๑) หนังสือผู้ถูกร้องที่ ๑ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๒ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒) รายงานการประชุมคณะทำงานด้านสิทธิผู้สูงอายุ ผู้พิการ เด็ก การศึกษา และการสาธารณสุข ครั้งที่ ๕/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒ ณ ห้องประชุม ๖๐๕ ชั้น ๖ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓) หนังสือผู้ถูกร้องที่ ๑ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๒ ถึงนางฉัตรสุดา จันทร์ดียิ่ง กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๔) หนังสือผู้ถูกร้องที่ ๒ [REDACTED] ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๓ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๔. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาคำร้อง ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง ฝ่ายผู้ถูกร้อง บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบทบัญญัติของกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังในเบื้องต้นได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นบริษัทที่ประกอบกิจการผลิตอาหารเสริม กาแฟผงสำเร็จรูป และเครื่องสำอาง ได้จัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพพนักงานก่อนเข้าทำงาน ซึ่งเป็นการตรวจความสมบูรณ์ของร่างกายตามที่ระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานของผู้ถูกร้องที่ ๑ หมวด ๓ การจ้างและบรรจพพนักงาน ข้อ ๓.๑ คุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นพนักงาน ในข้อ ๓.๑.๑ กำหนดว่า “มีสุขภาพสมบูรณ์สมบูรณ์ มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ ไม่เป็นบุคคลซึ่งเป็นพาหะของโรคหรือซึ่งเป็นโรคที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงสาธารณสุข ดังต่อไปนี้ โรคทางเดินหายใจหรือทางเดินอาหาร โรคเรื้อน วัณโรคในระยะอันตราย โรคติดยาเสพติด โรคพิษสุราเรื้อรัง โรคเท้าช้าง โรคผิวหนังที่น่ารังเกียจ” ในการดำเนินการดังกล่าว ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ทำสัญญากับผู้ถูกร้องที่ ๒ ให้ตรวจสอบสุขภาพพนักงาน ได้แก่ การตรวจสุขภาพทั่วไปโดยแพทย์ (PE) ว่า สภาพร่างกายทั่วไปผิดปกติหรือไม่ การตรวจหาเชื้อไวรัสตับอักเสบบี (HBsAg) ตรวจหาเชื้อไวรัสเอชไอวี (HIV) กรณีเป็นสุขภาพสตรีตรวจการตั้งครรภ์ (UPT) กรณีเป็น

/สุขภาพบุรุษ...

สุภาพบุรุษตรวจสารเสพติด (Amphetamine) โดยผู้ถูกร้องที่ ๑ จะออกใบสั่งตรวจรักษาโรค ส่งตัวพนักงานทุกคนไปตรวจสุขภาพก่อนเข้าทำงานที่โรงพยาบาลผู้ถูกร้องที่ ๒ และให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ เก็บค่าตรวจรักษา กับพนักงาน แล้วส่งผลการตรวจให้กับเจ้าหน้าที่การตลาด เพื่อดำเนินการส่งให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ภายใน ๗ วัน ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้แจ้งให้พนักงานทราบถึงความจำเป็นในเรื่องการตรวจสุขภาพ เพื่อให้มั่นใจว่าพนักงานที่รับเข้ามามีความพร้อมในด้านร่างกายสามารถปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่นโดยไม่มีปัญหาสุขภาพ และเป็นการป้องกันโรคที่สามารถกระจายสู่ผู้อื่นได้ และก่อนที่จะส่งตัวได้แจ้งให้พนักงานทราบล่วงหน้า เพื่อให้เตรียมตัวและเตรียมเงินสำหรับการเข้ารับตรวจสุขภาพ

เมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ส่งตัวพนักงานที่อยู่ระหว่างการทดลองงาน ตำแหน่งพนักงานขับรถส่งของ ไปเข้ารับการตรวจสุขภาพกับผู้ถูกร้องที่ ๒ เพื่อประกอบการรับเข้าทำงานเป็นพนักงานประจำ ตามใบสั่งตรวจรักษาโรคลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ซึ่งลงนามโดยผู้รับมอบอำนาจของผู้ถูกร้องที่ ๑ และพนักงานได้ลงนามในฐานะผู้รับการตรวจรักษา ในใบสั่งตรวจรักษาโรคดังกล่าวระบุว่าพนักงานเป็นผู้รับผิดชอบค่าตรวจรักษา แต่ไม่ปรากฏข้อมูลเกี่ยวกับรายการตรวจสุขภาพ และผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้แจ้งให้พนักงานทราบล่วงหน้าว่าจะต้องตรวจสุขภาพรายการใดบ้าง ในการตรวจสุขภาพ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้จัดให้มีการให้คำแนะนำก่อนการเจาะเลือดเพื่อหาเชื้อเอชไอวี โดยให้พนักงานผู้เข้ารับการตรวจลงนามยินยอมในแบบบันทึกการให้คำปรึกษา ก่อนการตรวจเลือด และให้คณะแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์ของผู้ถูกร้องที่ ๒ ทำการเจาะเลือดเพื่อตรวจหาเชื้อไวรัสเอดส์ (Anti HIV)^{*} เมื่อการตรวจสุขภาพเสร็จสิ้น ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้เรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากพนักงานผู้เข้ารับการตรวจสุขภาพ โดยไม่ได้มอบผลการตรวจให้แก่พนักงานผู้นั้น แต่ได้นำผลการตรวจร่างกายและผลการตรวจเลือดใส่ซองปิดผนึกส่งมอบให้แก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายการตลาด เพื่อดำเนินการส่งให้แก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคลของผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามที่ได้ตกลงกันไว้ ซึ่งตามนโยบายของผู้ถูกร้องที่ ๒ กำหนดให้ต้องแจ้งผลการตรวจสุขภาพให้แก่ผู้เข้ารับการตรวจสุขภาพทุกครั้ง แต่เนื่องจากปัจจุบัน แพทย์ผู้ทำการตรวจรักษาพนักงานของผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ลาออกจากการเป็นแพทย์ประจำ ทำให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่สามารถสอบสวนแพทย์กับเอกสารที่เกี่ยวข้องได้ ต่อมาผลการตรวจสุขภาพเกิดรั่วไหล ทำให้พนักงานอื่นในบริษัทของผู้ถูกร้องที่ ๑ ทราบว่าพนักงานคนใดเป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวี จากนั้นเมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้เรียกพนักงานคนหนึ่งเข้าพบที่ห้องประชุมเพื่อแจ้งผลการตรวจสุขภาพว่าติดเชื้อเอชไอวี และขอลีกจ้างพนักงานคนดังกล่าว โดยผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้จ่ายค่าชดเชยกรณีเลิกจ้างอันเนื่องมาจากเหตุพนักงานมีสุขภาพไม่แข็งแรงสมบูรณ์ มีโรคติดต่อร้ายแรงหรือเรื้อรัง ตามระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานของผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นเวลา ๓๐ วัน รวมเป็น

/เงิน ๑๐,๐๐๐...

* แบบบันทึกการให้คำปรึกษา ก่อนการตรวจเลือดของผู้ถูกร้องที่ ๒

เงิน ๑๐,๐๐๐ บาท ระหว่างการตรวจสอบกรณีตามคำร้องนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ให้พนักงานคนดังกล่าวไปทำงานกับบริษัทในเครือเดียวกับผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งประกอบกิจการเย็บผ้า

กรณีมีปัญหาที่ต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อพนักงานผู้ติดเชื่อเอชไอวีหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติให้ความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคของบุคคลและบุคคลย่อมเสมอภาคในกฎหมาย การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใดจะกระทำมิได้^๒ บุคคลมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง การนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพิกถอนที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights : ICCPR) ข้อ ๒ ข้อ ๑๗ และ ข้อ ๒๖^๓ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International / Covenant ...

^๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๔ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง
 ฯลฯ ฯลฯ

มาตรา ๒๗ บุคคลย่อมเสมอภาคในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย
 เท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้

ฯลฯ ฯลฯ

^๓ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

ข้อ ๒

๑. รัฐภาคีแต่ละรัฐแห่งกติกานี้รับที่จะเคารพและประกันแก่ปัจเจกบุคคลทั้งปวงภายในดินแดนของตน และภายใต้เขตอำนาจของตนในสิทธิทั้งหลายที่รับรองไว้ในกติกานี้ โดยปราศจากการแบ่งแยกใดๆ อาทิ เชื้อชาติ ผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือความคิดเห็นอื่นใด เผ่าพันธุ์แห่งชาติหรือสังคม ทรัพย์สิน กำเนิด หรือสถานะอื่นๆ

๒. ในกรณีที่ยังไม่มีมาตรการทางนิติบัญญัติหรือมาตรการอื่นใด รัฐภาคีแต่ละรัฐแห่งกติกานี้รับที่จะดำเนินการตามขั้นตอนที่จำเป็น ตามกระบวนการทางรัฐธรรมนูญของตนและบทบัญญัติแห่งกติกานี้เพื่อให้มีมาตรการทางนิติบัญญัติหรือมาตรการอื่นใดที่อาจจำเป็น เพื่อให้สิทธิทั้งหลายที่รับรองไว้ในกติกานี้เป็นผล

Covenant on Economic, Social and Cultural Rights : ICESCR) ข้อ ๒ และข้อ ๕^๔ ประกอบกับมติคณะกรรมาธิการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (United Nations Commission on Human Rights : UNCHR) ข้อที่ 1995/44 เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๓๘ (ค.ศ. 1995) และข้อที่ 1996/43 เมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๓๙ (ค.ศ. 1996) ยืนยันว่า “สถานภาพอย่างอื่น (other status)” ในบทบัญญัติเรื่องการไม่เลือกปฏิบัตินั้น จะต้องตีความโดยหมายความรวมถึงสถานภาพทางสาธารณสุขรวมทั้งเชื้อเอชไอวีและโรคเอดส์ ซึ่งหมายความว่า รัฐไม่ควรเลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อและผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวีและโรคเอดส์ หรือสมาชิกของกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี

ในเรื่องการคุ้มครองสิทธิในการทำงานของผู้ติดเชื้อเอชไอวีนั้น กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ข้อ ๖ ข้อ ๑ ย่อย ได้รับรองสิทธิในการทำงาน ซึ่งรวมทั้งสิทธิของทุกคนในโอกาสที่จะหาเลี้ยงชีพโดยงานซึ่งตนเลือกหรือรับอย่างเสรี ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิ

ฯลฯ

ฯลฯ

/มนุษยชน...

ข้อ ๑๗

๑. บุคคลจะถูกแทรกแซงความเป็นส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน หรือการติดต่อสื่อสารโดยผลการหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายมิได้ และจะถูกลบล้างเกียรติและชื่อเสียงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมิได้

๒. บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายมิให้ถูกแทรกแซงหรือลบล้างเช่นว่านั้น

ข้อ ๒๖

บุคคลทั้งปวงย่อมเสมอกันตามกฎหมาย และมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันตามกฎหมายโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใดๆ ในกรณีนี้ กฎหมายจะต้องห้ามการเลือกปฏิบัติใดๆ และต้องประกันการคุ้มครองบุคคลอย่างเสมอภาคและเป็นผลจริงจังกจากการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุผลใด เช่น เชื้อชาติ ผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือความคิดเห็นอื่นใด เผ่าพันธุ์แห่งชาติหรือสังคม ทรัพย์สิน กำเนิด หรือสถานะอื่น ๆ

^๔ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

ข้อ ๒

ฯลฯ

ฯลฯ

๒. รัฐภาคีแห่งกติกานี้รับที่จะประกันว่าสิทธิทั้งหลายที่ระบุในกติกานี้จะใช้ได้โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใดๆ ในเรื่องเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือความคิดเห็นอื่นใด ชาติหรือสังคมดั้งเดิม ทรัพย์สิน กำเนิดหรือสถานะอื่น

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๕

ฯลฯ

ฯลฯ

๒. ห้ามการจำกัดหรือลิดรอนสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองหรือที่มีอยู่ในประเทศใด โดยอาศัยอำนาจของกฎหมาย อนุสัญญา ข้อบังคับ หรือจารีตประเพณี โดยอ้างว่ากติกานี้ไม่รับรองสิทธิเช่นว่านั้น หรือรับรองสิทธินั้นในขอบเขตที่ด้อยกว่า

ด้านเอดส์และวัณโรคของสถานประกอบกิจการ บนพื้นฐานของหลักการปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสถานประกอบกิจการ การส่งเสริมการป้องกันเอดส์และวัณโรค การช่วยเหลือดูแลผู้ป่วยเอดส์และผู้ป่วยวัณโรค และส่งเสริมให้เข้าถึงการรักษา การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสถานประกอบกิจการ ได้แก่ ปกป้อง คุ้มครองและส่งเสริม การปฏิบัติต่อลูกจ้างและผู้สมัครงานอย่างเท่าเทียมกัน และจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อ ผู้ติดเชื้อเอชไอวี ผู้ป่วยเอดส์ และผู้ได้รับผลกระทบ โดย ๑) รับสมัครงานและการจ้างงานต้องไม่มีการ ตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวีหรือการแสดงหลักฐานว่าไม่ติดเชื้อเอชไอวี และต้องไม่อ้างการติดเชื้อเอชไอวี เพื่อคัดกรองผู้สมัครงานและลูกจ้าง หรือเพื่อเป็นเงื่อนไขในการจ้างงาน หรือเป็นหลักฐานในการตัดสินว่า ผู้สมัครงานและลูกจ้างขาดคุณสมบัติในการจ้างงาน ๒) สนับสนุนผู้ติดเชื้อเอชไอวี และผู้ป่วยเอดส์ให้ ทำงาน และมีความก้าวหน้าในการทำงานโดยไม่เลือกปฏิบัติ ๓) ส่งเสริมสิทธิในการรักษาความลับ ส่วนบุคคลและจัดให้มีระบบเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคลของลูกจ้าง ซึ่งสอดคล้องกับสาระสำคัญของ ประกาศคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ เรื่อง แนวปฏิบัติแห่งชาติ ว่าด้วยการป้องกันและบริหารจัดการด้านเอดส์ในสถานที่ทำงาน ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๒

สำหรับแนวทางปฏิบัติในการตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวีนั้น ตามข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อ ๒๗ กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพ เวชกรรมต้องไม่เปิดเผยความลับของผู้ป่วยหรือผู้ป่วยซึ่งเสียชีวิตแล้ว ซึ่งตนทราบมาเนื่องจากการ ประกอบวิชาชีพ เว้นแต่ได้รับความยินยอมโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือเมื่อต้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือ ตามหน้าที่ และแนวปฏิบัติการป้องกันและจัดการด้านเอดส์ในสถานประกอบกิจการที่จัดทำโดย กองสวัสดิการแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน ได้อ้างถึงนโยบายแห่งชาติ ว่าด้วยการตรวจเอดส์ที่กำหนดว่า ๑) การตรวจต้องกระทำโดยสมัครใจของผู้ถูกตรวจ ๒) ก่อนและหลัง การตรวจต้องให้ข้อมูลและคำปรึกษา เพื่อเตรียมพร้อมทางอารมณ์และจิตใจ ๓) ผลการตรวจต้องเป็น ความลับระหว่างผู้ถูกตรวจและแพทย์ และ ๔) การเปิดเผยผลการตรวจแก่ผู้ใดต้องเป็นความยินยอมของ ผู้ถูกตรวจ

/จากข้อเท็จจริง...

๖. บทบาทของนายจ้าง

๖.๑ ยึดถือและปฏิบัติตามแนวทางการป้องกันและบริหารจัดการด้านเอดส์และวัณโรคในสถานประกอบ กิจการ และนโยบายแห่งชาติว่าด้วยการตรวจเอดส์ของคณะกรรมการแห่งชาติ ว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ รวมถึง หลักรัฐธรรมนูญว่าด้วยความเสมอภาค การไม่เลือกปฏิบัติและการเคารพสิทธิส่วนบุคคล

๖.๒ จัดทำนโยบายการป้องกันและบริหารจัดการด้านเอดส์และวัณโรคในสถานประกอบกิจการ ตามแนวทางในข้อ ๔ และ ๕ และนำนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติให้เกิดผล

จากข้อเท็จจริงข้างต้น แยกพิจารณาการกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองได้ ๓ ประเด็น ดังนี้
 ประเด็นที่ ๑ กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ ส่งตัวพนักงานที่อยู่ระหว่างการทดลองงานเข้ารับการ
 ตรวจสอบสุขภาพกับผู้ถูกร้องที่ ๒ ก่อนที่จะบรรจุเป็นพนักงานประจำ โดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้าว่าจะต้อง
 ตรวจสอบเชื้อเอชไอวี

เห็นว่า กรณีที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ส่งตัวพนักงานที่อยู่ระหว่างการทดลองงานเข้ารับการ
 ตรวจสอบสุขภาพกับผู้ถูกร้องที่ ๒ ก่อนที่จะบรรจุเป็นพนักงานประจำ โดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้าว่าจะต้อง
 ตรวจสอบสุขภาพรายการใดบ้างและจะต้องตรวจสอบเชื้อเอชไอวีด้วยนั้น แม้การตรวจสอบสุขภาพพนักงาน
 มีวัตถุประสงค์เพื่อคัดกรองพนักงานที่จะบรรจุเป็นพนักงานประจำ ตามระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับ
 การทำงานของผู้ถูกร้องที่ ๑ ในส่วนที่เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นพนักงาน ซึ่งต้องมีสุขภาพสมบูรณ์
 สมประกอบ มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ ไม่เป็นบุคคลซึ่งเป็นพาหะของโรคหรือซึ่งเป็นโรคที่กำหนดไว้ใน
 กฎกระทรวงสาธารณสุขดังกล่าวข้างต้น อันจะทำให้มั่นใจว่า พนักงานที่รับเข้ามามีความพร้อมใน
 ด้านร่างกาย สามารถปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่นโดยไม่มีปัญหาสุขภาพและเป็นการป้องกันโรคที่สามารถ
 กระจายสู่ผู้อื่นได้ก็ตาม แต่ระเบียบดังกล่าวมิได้ระบุหรือครอบคลุมถึงโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โรคติดต่อ
 เชื้อเอชไอวี หรือโรคเอดส์ การตรวจสอบสุขภาพของพนักงานเพื่อตรวจสอบเชื้อเอชไอวีจึงเป็นการดำเนินการ
 เกินความจำเป็นนอกเหนือจากขอบเขตของระเบียบดังกล่าว และอีกทั้งไม่สอดคล้องกับประกาศ
 กระทรวงแรงงาน เรื่อง แนวทางการป้องกันและบริหารจัดการด้านเอดส์และวัณโรคในสถานประกอบ
 กิจการ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ และแนวทางปฏิบัติแห่งชาติว่าด้วยการป้องกันและบริหารจัดการ
 ด้านเอดส์ในสถานที่ทำงาน ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๒ ที่กำหนดแนวทางการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
 ในการปฏิบัติต่อลูกจ้างและผู้สมัครงานอย่างเท่าเทียมกัน และขจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม
 ต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวีไว้ว่า การรับสมัครงานและการจ้างงานต้องไม่มีการตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวีหรือ
 การแสดงหลักฐานว่าไม่ติดเชื้อเอชไอวี และต้องไม่อ้างการติดเชื้อเอชไอวีเพื่อคัดกรองผู้สมัครงาน
 และลูกจ้าง หรือเพื่อเป็นเงื่อนไขในการจ้างงาน หรือเป็นหลักเกณฑ์ตัดสินว่าผู้สมัครงานและลูกจ้างขาด
 คุณสมบัติในการจ้างงาน รวมถึงนโยบายแห่งชาติว่าด้วยการตรวจเอดส์ที่กำหนดว่า การตรวจหาการติดเชื้อ
 เอชไอวีต้องกระทำด้วยความสมัครใจของผู้ถูกตรวจ

ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าวข้างต้น เป็นการกำหนดเงื่อนไขในการจ้างงาน
 โดยอาศัยเหตุความแตกต่างในเรื่องสภาพทางกายหรือสุขภาพ อีกทั้งไม่ได้แจ้งให้พนักงานทราบล่วงหน้าว่า
 จะต้องตรวจหาเชื้อเอชไอวี จึงถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อพนักงานผู้ติดเชื้อเอชไอวี ซึ่งขัดต่อ
 หลักความเสมอภาค อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

/๒๕๖๐...

๒๕๖๐ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๗ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ ๒ และข้อ ๒๖ และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ข้อ ๒ และข้อ ๖ ได้รับรองไว้ เห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องที่ ๑

ส่วนการดำเนินการของผู้ถูกร้องที่ ๒ ในการตรวจสอบสุขภาพ ได้จัดให้มีการให้คำแนะนำก่อนการเจาะเลือดเพื่อหาเชื้อเอชไอวี และให้พนักงานผู้เข้ารับการตรวจลงนามยินยอมในแบบบันทึกการให้ปรึกษาก่อนการตรวจเลือดแล้ว จึงยังไม่ปรากฏว่า มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเด็นนี้

ประเด็นที่ ๒ กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ แจ้งการเลิกจ้างพนักงานผู้ติดเชื้อเอชไอวี และภายหลังได้ให้พนักงานคนดังกล่าวไปทำงานกับบริษัทในเครือเดียวกัน

เห็นว่า กรณีที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้แจ้งการเลิกจ้างพนักงานผู้ติดเชื้อเอชไอวี เป็นการอ้างการติดเชื้อเอชไอวีเพื่อเป็นเงื่อนไข หรือเป็นหลักเกณฑ์ตัดสินว่าพนักงานผู้นั้นขาดคุณสมบัติในการทำงาน ไม่สนับสนุนผู้ติดเชื้อเอชไอวีให้ได้รับโอกาสในการทำงานโดยไม่เลือกปฏิบัติ ซึ่งไม่สอดคล้องตามประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง แนวทางการป้องกันและบริหารจัดการด้านเอดส์และไวรัสโรคในสถานประกอบกิจการ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ และแนวทางปฏิบัติแห่งชาติว่าด้วยการป้องกันและบริหารจัดการด้านเอดส์ในสถานที่ทำงาน ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๒ ที่ให้ความคุ้มครองผู้ติดเชื้อเอชไอวีให้สามารถทำงาน หรือให้อยู่ในสถานภาพลูกจ้างต่อไป โดยได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย จึงเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมในการจ้างงาน โดยอาศัยเหตุความแตกต่างในเรื่องสภาพทางกายหรือสุขภาพ แต่อย่างไร ก็ตาม ภายหลังผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ให้พนักงานคนดังกล่าวไปทำงานกับบริษัทในเครือเดียวกันแล้ว จึงเป็นกรณีตามมาตรา ๓๙ (๕) ประกอบมาตรา ๓๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งบัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสั่งยุติเรื่อง หากเป็นเรื่องที่มีการแก้ไขปัญหาย่างเหมาะสมแล้ว เห็นควรยุติเรื่องในประเด็นนี้

ประเด็นที่ ๓ กรณีผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่งผลการตรวจสอบสุขภาพของพนักงานให้แก่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามข้อตกลงที่ทำไว้ และเกิดการรั่วไหลของข้อมูลผลการตรวจสอบสุขภาพอันเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของพนักงานผู้ติดเชื้อเอชไอวี

เห็นว่า ผลการตรวจสอบสุขภาพของพนักงานเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๒ การนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในทางใดๆ จะกระทำมิได้ การที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่งรายงานผลการตรวจสอบสุขภาพของพนักงาน รวมถึงผลการตรวจหาเชื้อเอชไอวีให้แก่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามสัญญาต่างตอบแทน โดยไม่ได้ดำเนินการเกี่ยวกับ

/การรักษา...

การรักษาความลับของข้อมูลด้านสุขภาพของบุคคล ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๗ ที่บัญญัติว่า “ข้อมูลด้านสุขภาพของบุคคล เป็นความลับส่วนบุคคล ผู้ใดจะนำไปเปิดเผยในประการที่น่าจะทำให้บุคคลนั้นเสียหายไม่ได้ เว้นแต่การเปิดเผยนั้นเป็นไปตามความประสงค์ของบุคคลนั้นโดยตรง...” ประกอบกับข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อ ๒๗ ที่กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมต้องไม่เปิดเผยความลับของผู้ป่วย ซึ่งตนทราบมาเนื่องจากการประกอบวิชาชีพ เว้นแต่ได้รับความยินยอมโดยชอบด้วยกฎหมาย และนโยบายแห่งชาติ ว่าด้วยการตรวจเอดส์ ที่กำหนดว่า ผลการตรวจต้องเป็นความลับระหว่างผู้ถูกตรวจและแพทย์ การเปิดเผยผลการตรวจแก่ผู้ใด ต้องเป็นความยินยอมของผู้ถูกตรวจ อีกทั้งแนวทางปฏิบัติของแพทย์เกี่ยวกับเอชไอวี พ.ศ. ๒๕๕๗ ตามหนังสือแพทยสภา ที่ พส. ๐๑๔/ว.๙๓๐ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๗ ได้กำหนดว่า การขอความยินยอมอาจทำด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษรก็ได้ แต่ถ้าขอความยินยอมด้วยวาจาต้องบันทึกลงในเวชระเบียนด้วย ซึ่งทำให้เห็นว่า การเปิดเผยผลการตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวี จะต้องได้รับความยินยอมจากผู้เข้ารับการตรวจโดยชัดแจ้ง

ในกรณีนี้ หากผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดให้มีการตรวจสุขภาพที่ครอบคลุมถึงการตรวจหาโรคต่างๆ ที่กำหนดไว้ตามระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานแล้วปรากฏว่า พนักงานผู้ใดไม่สมัครใจหรือไม่ยินยอม เข้ารับการตรวจ อาจถือได้ว่าพนักงานผู้นั้นไม่ประสงค์ที่จะทำงานกับผู้ถูกร้องที่ ๑ ต่อไป ในกรณีที่พนักงานสมัครใจเข้ารับการตรวจก็อาจเข้าข่ายเป็นการให้ความยินยอมโดยปริยายให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่งผลการตรวจสุขภาพของตนให้แก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคลของผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อประกอบการพิจารณารับเข้าทำงานเป็นพนักงานประจำ ตามระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานของผู้ถูกร้องที่ ๑ และอาจถือได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ เปิดเผยข้อมูลผลการตรวจสุขภาพตามความประสงค์ของพนักงาน ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ตรวจสุขภาพของพนักงานเพื่อตรวจหาเชื้อเอชไอวีด้วย ซึ่งอยู่นอกเหนือจากขอบเขตของระเบียบข้อบังคับในการทำงานของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่มีการแจ้งให้พนักงานผู้เข้ารับการตรวจได้ทราบล่วงหน้าว่าจะต้องตรวจหาเชื้อเอชไอวี จึงถือไม่ได้ว่า พนักงานผู้เข้ารับการตรวจให้ความยินยอมโดยปริยายให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่งผลการตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวีให้แก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคลของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยตรง ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ ในฐานะผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ได้แจ้งผลการตรวจสุขภาพของพนักงานผู้ติดเชื้อเอชไอวีไปยังเจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคลของผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามที่ได้ตกลงกัน โดยที่พนักงานผู้เข้ารับการตรวจมิได้ให้ความยินยอมอย่างชัดแจ้ง ย่อมขัดต่อข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อ ๒๗ ประกอบกับนโยบายแห่งชาติว่าด้วยการตรวจเอดส์ และแนวทางปฏิบัติของแพทย์เกี่ยวกับเอชไอวี

/พ.ศ. ๒๕๕๗...

พ.ศ. ๒๕๕๗ ตามหนังสือแพทยสภา ที่ พส. ๐๑๔/ว.๙๓๐ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๗ การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงเป็นการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นความลับโดยเจ้าของข้อมูลมิได้ให้ความยินยอมอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๒ และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ ๑๗ ได้รับรองไว้ เห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องที่ ๒

ส่วนกรณีที่ข้อมูลผลการตรวจสุขภาพที่อยู่ในความครอบครองของผู้ถูกร้องที่ ๑ เกิดรั่วไหล ทำให้พนักงานอื่นในบริษัทของผู้ถูกร้องที่ ๑ ทราบว่าพนักงานคนใดเป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวีสร้างความอับอายให้แก่พนักงานคนดังกล่าวนั้น เห็นว่า อาจเป็นกรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ มิได้ปฏิบัติในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นความลับอย่างจริงจัง ตามแนวทางที่กำหนดในประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง แนวทางการป้องกันและบริหารจัดการด้านเอดส์และวัณโรคในสถานประกอบกิจการ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ และแนวทางปฏิบัติแห่งชาติ ว่าด้วยการป้องกันและบริหารจัดการด้านเอดส์ในสถานที่ทำงาน ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๒ และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ ๑๗ ได้รับรองไว้ เห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องที่ ๑

ทั้งนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่า ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวีตามคำร้องนี้อาจมีสาเหตุจากการที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ทราบหรือไม่ให้ความสำคัญในการปฏิบัติตามประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง แนวทางการป้องกันและบริหารจัดการด้านเอดส์และวัณโรคในสถานประกอบกิจการ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นเพียงมาตรการในการส่งเสริม สร้างความร่วมมือ และแนะนำแนวทางหลักเกณฑ์ให้สถานประกอบกิจการทุกประเภทและทุกขนาดใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการป้องกันและบริหารจัดการด้านเอดส์และวัณโรคโดยสมัครใจ ไม่มีสภาพบังคับตามกฎหมายแต่อย่างใด นอกจากนี้ ในการดำเนินงานที่ผ่านมา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับคำร้องและจัดทำรายงานผลการตรวจสอบเกี่ยวกับปัญหาการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวีหลายกรณี ซึ่งมีผู้ถูกร้องทั้งจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน อาทิ การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม กรณีกล่าวอ้างว่า โรงเรียนบังคับให้นักเรียนตรวจเลือดเพื่อหาการติดเชื้อเอชไอวีและใช้เป็นเงื่อนไขในการเข้าศึกษาต่อ (รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๐๒/๒๕๕๙) สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพและการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม กรณีกล่าวอ้างว่า บริษัทเอกชน

/บางแห่ง...

บางแห่งให้ผู้สมัครงานตรวจหาเชื้อเอชไอวีก่อนรับเข้าทำงาน (รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑/๒๕๖๐) การเลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวีในการสมัครงานกับบริษัทเอกชน (รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๓ - ๖/๒๕๖๒) และการเลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี กรณีกล่าวอ้างว่า กฎ ก.ตร. ว่าด้วยคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของการเป็นข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๔๗ มีการเลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี (รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๔๑๓/๒๕๖๒) ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในลักษณะนี้ขึ้นอีก เห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อกระทรวงแรงงานและกระทรวงสาธารณสุข รวมทั้งขอเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี เพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

๕. มาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งขอเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องทั้งสอง และมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อกระทรวงแรงงาน และกระทรวงสาธารณสุข รวมทั้งขอเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) และ (๓) ประกอบมาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๒ เพื่อดำเนินการต่อไป ดังนี้

๕.๑ มาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๕.๑.๑ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ควรดำเนินการ ดังนี้

(๑) ทบทวนข้อกำหนดหรือเงื่อนไขการรับบริการตรวจสุขภาพพนักงานที่ให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือสถานพยาบาลอื่น ตรวจหาเชื้อเอชไอวีก่อนรับพนักงานเข้าทำงานทุกตำแหน่ง โดยการยกเลิกการอาศัยเหตุในเรื่องการไม่เป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวีเป็นเงื่อนไขคุณสมบัติในการจ้างงานและหากจำเป็นต้องส่งพนักงานเข้ารับการตรวจสุขภาพ ตามระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน ควรแจ้งรายการตรวจสุขภาพทั้งหมดให้พนักงานทราบล่วงหน้าทุกครั้ง

(๒) จัดทำนโยบายการป้องกันและบริหารจัดการด้านเอตส์ในสถานประกอบกิจการไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ให้สอดคล้องกับประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง แนวทางการป้องกันและบริหารจัดการด้านเอตส์และวัณโรคในสถานประกอบกิจการ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ โดยอย่างน้อย

/ต้องมี...

ต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการรับสมัครงานและการจ้างงาน การกำหนดคุณสมบัติของพนักงาน การให้ทำงาน ความก้าวหน้าในการทำงาน และการรักษาความลับส่วนบุคคล รวมทั้งจัดให้มีระบบเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคลของลูกจ้างที่ไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี โดยปิดประกาศนโยบายดังกล่าวไว้ในสถานประกอบกิจการ และจัดให้มีการชี้แจงทำความเข้าใจให้แก่ผู้บริหารและลูกจ้างทุกระดับ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง

โดยดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานนี้

๕.๑.๒ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ควรทบทวนข้อกำหนดหรือเงื่อนไขการให้บริการตรวจสุขภาพแก่พนักงานของสถานประกอบกิจการคู่สัญญาทุกราย ในส่วนที่กำหนดให้ตรวจสุขภาพของพนักงานเพื่อตรวจหาเชื้อเอชไอวี โดยปฏิบัติตามข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๔๙ และนโยบายแห่งชาติว่าด้วยการตรวจเอดส์ อย่างเคร่งครัด โดยดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานนี้

๕.๒ มาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๕.๒.๑ กระทรวงแรงงานควรมอบหมายให้กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่อย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริม สนับสนุน ติดตาม และผลักดันให้สถานประกอบกิจการจัดทำนโยบายการป้องกันและบริหารจัดการด้านเอดส์ในสถานประกอบกิจการ โดยเฉพาะในด้านการปกป้อง คุ้มครองและส่งเสริมการปฏิบัติต่อลูกจ้างและผู้สมัครงานอย่างเท่าเทียมกัน ขจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี ผู้ป่วยเอดส์ และผู้ได้รับผลกระทบ ตามแนวทางในประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง แนวทางการป้องกันและบริหารจัดการด้านเอดส์และวัณโรคในสถานประกอบกิจการ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ไว้เป็นลายลักษณ์อักษรและปิดประกาศไว้ในสถานประกอบกิจการ รวมทั้งนำนโยบายดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง

๕.๒.๒ กระทรวงสาธารณสุขควรบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล ในการควบคุมให้สถานพยาบาลหรือสถานบริการทางการแพทย์ ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติในการตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวีให้แก่ผู้เข้ารับการตรวจ โดยเฉพาะการรักษาความลับของข้อมูลด้านสุขภาพของผู้เข้ารับการตรวจหรือผู้ป่วย ตามข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๔๙ นโยบายแห่งชาติว่าด้วยการตรวจเอดส์และแนวทางปฏิบัติของแพทย์เกี่ยวกับเอชไอวีอย่างเคร่งครัด เพื่อคุ้มครองสิทธิและความเสมอภาคของผู้ติดเชื้อเอชไอวี

/ ๕.๓ ข้อเสนอ...

๕.๓ ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

รัฐสภาและคณะรัฐมนตรี ควรดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจเพื่อให้มีการตรากฎหมายว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลขึ้นใช้บังคับ โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ที่เป็นระบบ เหมาะสมและสอดคล้องกับวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงาม และบริบทของสังคมไทย เพื่อดำเนินการคุ้มครอง ช่วยเหลือ และเยียวยาบุคคลทุกกลุ่มจากการถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ด้วยเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใด ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๗ ได้บัญญัติรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลไว้

๖. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๑๔/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓ จึงมีมติว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี และให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องทั้งสอง กับทั้งให้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อกระทรวงแรงงานและกระทรวงสาธารณสุข รวมทั้งข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนตามข้อ ๕ ของรายงานนี้ ต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) และ (๓) ประกอบมาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๒ เพื่อดำเนินการต่อไป

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายวัส ติงสมิตร

นางฉัตรสุดา จันทร์ดียิ่ง

นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

/ รายงาน...

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๒๘ /๒๕๖๓ วันที่ ๒๗ เดือน พฤษภาคม ๒๕๖๓

นายสมณ์ พรหมรส

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวอารีวรรณ จตุทอง

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางภิรมย์ ศรีประเสริฐ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
